

יום	שבת	שבת	הדלקת נרות
20:21	19:41	18:28	ירושלים
20:19	19:43	18:45	תל-אביב
20:21	19:44	18:38	חיפה
20:20	19:42	18:45	באר שבע

נחל'י נצח

יו"ל ע"י מוסדות כנסת | בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

דבר ראש הישיבה

אכילה ושתייה

המשנה למלך ישן שבעים שנה לאחר ששתה יין • מהו הרמז בשבעים שנה • אכילה ושתייה - ראש לכל התאוות • מי הם שר המשקים, שר האופים, ושר הטבחים • וגם: מה גילו החסידים שחדרו לתא הטייס?

שלשת השרים

בעניין זה מובא בליקו"מ (תורה ס"ב): "תאוות אכילה ושתייה, שהם ראשים, שכל התאוות נמשכים אחריהם, ויניקתם מפרעה וכו'... עכ"ל. יש את שר המשקים, שר האופים, ושר הטבחים, והם כנגד קנה וושת וורדין, כנגד תאוות אכילה ושתייה: שר האופים כנגד כל המאפים, שר הטבחים כנגד אכילת הבשר, וידוע מאמר חכמינו בעניין אכילת בשר בימות החול שקשה לבררו, ובפרט מי שלומד תורת הסוד אסור באכילת בשר בהמה בימות החול כי זה אחד מהתנאים ללימוד תורת הקבלה, אמנם בשבת יש מצווה לענג את השבת ע"י בשר זה מכיון שיכולים לבררו מכח קדושת שבת. ושר המשקים הוא כנגד היין.

וכתוב בתורה שפרעה ציווה להרוג את שר האופים וזה מכיון שאין לו תיקון. אפשר לומר בטעם הדבר, שתפקידו של שר האופים הוא להכין את כל המאפים שמלאים בחומרים מזיקים וכמעט שאינם מתעכלים בגוף, ועניו הוא מידה כנגד מידה. ידוע שבכל המאפים יש המון מרגרינה שהוא שומר רווי שהורס את כל הגוף. הצעירים לא מרגישים כ"כ את הנזק, אבל כשמבגרים כשאוכלים מרגישים את הנזק הגדול הנעשה בגוף.

כי ידוע שבכל המאפים יש המון מרגרינה שהוא שומר רווי שהורס את כל הגוף

אנשים כשרים שנופלים

ומדברי התורה הנ"ל משמע שמי שישבור תאוות אכילה יצא מכל התאוות, כי היא ראש לכל התאוות, ואם משבר תאוות זו יזכה לשבור גם את שאר התאוות, ולהפך שע"י תאוות אכילה נופלים גם לתאוות אחרות.

עוד כתוב בליקו"מ (תורה ס'): "יש שנפלו לבחינת שינה ע"י תאוות ומעשים רעים. ויש שהם אנשים כשרים ויפים, רק שנפילתם הוא ע"י אכילה. כי לפעמים כשאוכל האדם מאכל שלא נתברר עדיין למאכל אדם, ע"י זה נופל מוחו לבחינת שינה. כי כמו שבגשמיות יש מאכלים שמרבים שינה ויש שממעטים שינה, כמו כן ברוחניות, יש מאכלים שלא נתבררו שמפליג לבחינות שינה, עכ"ל. הרבה פעמים לא מבינים מדוע המח סתום בתורה, צריכים לדעת שאם לא מדקדקים בכשרות ואוכלים מאכלים שבכשרות לא טובה זה סותם את המוח בתורה, ולכן עלינו לדקדק על כשרות המזון גם מהסיבה הזו, שהאוכל יעזור לנו לעבוד את ה' ולא להיפך חלילה.

צריך להרחיק משכרות, ולדקדק שלא לשתות יותר מיכלתו כדי שלא יבוא לידי שכרות, כי מעט השתיה לפי הצורך הוא טובה להרחיב דעתו (ליקוטי מוהר"ן תניינא תורה כ"ו).

כתוב בפרשה (י, ט): "יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו, חוקת עולם לדורותיכם".

הגויים כל הזמן שותים, ושתי אמרה לאחשוורוש "אתה לא יודע לשתות כמו שאבא שלי כורש היה יודע", וזה היה הבזיון הכי גדול שהיתה יכולה להגיד לו... הרוסים כל הזמן עסוקים בשתיית משקים משכרים. סיפר לי אחד שנסע עם קבוצה לאומן, שהיו כאלה ששילמו כסף כדי לשבת בתא הטייס וראו שאפילו הטייסים שם כל הזמן שתו...

מובא בסיפורי מעשיות (מעשה מאבידת בת מלך), שבת המלך אמרה למשנה למלך: "רק שלא תישן, ולא תשתה יין כדי שלא תישן", עכ"ל. רואים מכך שהיין מביא שינה לאדם, וכמו שכתוב גם כן בהמשך המעשה: "כי העקר הוא השינה. והלך ועשה כן. ביום האחרון היה הולך לשם וראה מעין הולך והמראה אדום והריח של יין. ושאל את המשרת: הראית שזה מעיין, וראוי שיהיה בו מים, והמראה אדמומית והריח של יין? והלך וטעם מהמעין, ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה", עכ"ל. אחת הנפילות של המשנה למלך היתה ששאל את המשרת, כי הוא היה צריך להחליט לבד שלא לשתות.

ראש לכל התאוות

יש להבין מדוע רבינו ז"ל כתב "עד שבעים שנה", ולא "ישן שבעים שנה"? אלא שזהו רמז לכל אחד על ימי חייו, שלא ישן את החיים, בבחינת "שבעים שנה".

מדברי רבי נתן (בהל' יין נסך) מבואר שהיין יכול להיות בבחינת יין נסך, שהוא יין שנגע בו עכו"ם [והרמז לזה הוא שיין הוא בגימטריא שבעים כנגד שבעים האומות], או יין המשמש שמצד הקדושה. השאלה איזה יין שותים, באיזו בחינה. יש יין המשומר שהוא יין טוב, אבל יש יין עם סיגים שגורם לאחזת הקליפות.

עוד לגבי סכנת שתיית היין, מובא בליקו"מ (תורה ס"ב) שתאוות אכילה היא ראש לכל התאוות, נמצא שאם לא שומרים את האכילה ע"ז נופלים לתאוות אחרות, וכמוכן ששתיית היין נכללת בתאוות האכילה. ופשוט שכשאומרים "יין" אין הכוונה ליין בלבד, אלא לכל סוגי השתייה המשכרת.

עתידו - לראש פינה

מצפה ממנו שיקדש את שמו יתברך. ה"לאמור" מפרשת שמיני זועק ודורש מכל יהודי: "השיבני על דברי", השיבני - וקדשני!".

נאמר בגמרא (פסחים ק"ט, א) בשם רבי יונתן, שאת הפסוק "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" אמר ישי אבי דוד. וביאור דבריו הוא (ראה רש"י), שדוד היה נמשל לאבן שמאסוה הבונים ולא רצו לקבעה בבניין, כי דוד היה צעיר האחים, כל ימיו רועה צאן פשוט, לא עלה על דעת איש שהוא שווה משהו, ואף סברו שאינו כשר לבוא בקהל, אינו ראוי להיות בבנין עם ישראל כשאר אבנים. ולבסוף, לא רק שהוכשר לבוא בקהל ולהיות כשאר האבנים, אלא נהיה לראש פינה ונעשה למלך ישראל, שהמלך, שתפקידו לקבץ את העם באחדות שלא יפנו כל אחד אנה ואנה, נמשל לעמוד שבקצה הבית המצמיד ומחזק את כל האבנים יחד ומונעם מלהתפזר.

ועל דרך שזעק הרב מפוניבז', לא רק לדוד היתה הקריאה שיעמוד לראש פינה, אלא על כולנו ההורים והמחנכים המסורים, לאמר השיבוני על דברי, האם מספיק נִתְנוּ לכל אחד את ההרגשה כי הוא זה שיכול להפוך ולהיות לראש פינה? העתיד עלום ומכוסה, לא מי שעכשיו בגדלותו ישאר כך לעד, ולא מי שעכשיו למטה חסר אפשרות להיות לראש פינה.

הנקודה שלמדנו מהאמור לעיל הוא, שלכל אחד ואחד יש תפקיד נשגב בעולמו של הקב"ה, ועליו לקדש את שמו בדרך המיוחדת שלו, ולא זו בלבד אלא יכול אף להעפיל עם הימים ולהעשות לאבן יקרה ומזהירה במיוחד.

והדרך לנצל את הכוחות של בנינו, בדרך להיותם אבן פינה מזהירה בעז"ה, היא כך:

אדם נולד עם כוחות רבים הטמונים בו. הוא לא יכול לשנות את עצמו, כגון לשנות את סוג הכישרון שלו, להגביר את כוח זכרונו, להבין כל עניין לעומקו במהירות ובקלות, וגם לא לשנות את תנאי חייו.

אנו צריכים לקבל את הילד כמות שהוא בקבלה ובהבנה מוחלטת, לא להרגיש אפילו מעט חוסר שביעות רצון מתכונות נפשו. אך מאידך, לתבוע להפנות את הכוחות שקיבל משמיא לכיוונים טובים, להישיר את המידות והתכונות ולכוונם רק לדברים טובים.

קיינ בריא ומוצלח!

רבה מתלמידינו או בנינו נמצאים שנים רבות במצב לא כל-כך מוצלח מבלי שזכה לנצל את כוחות הנפש הטמונים בו, ולפעמים זה אף נמשך לאחר נישואיו. מדוע?

תקותו ושאיפתו של כל הורה היא, שבשנה זו שזכה בנם להיות תלמיד למחנך הנודע לתהילה במסירותו, שישכיל ויזכה המלמד/המג"ש לפענח ולהסיר את המוקשים המונעים מבנו להתקדם ולעלות בשביל העולה בית ק-ל, כפי שאכן הצליחו שאר התלמידים. מה יש לפעול, איך יש לעשות זאת?

נפתח בסיפור נפלא על הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל גאב"ד פוניבז', שבא להשתתף בשמחת בר מצווה של ילד מהמוסד המיוחד שהקים "בתי אבות", הילד היחידי שניצל ונותר מגטו קובנה. כדרכו תמיד נאחז גם כעת בפסוק מפרשת השבוע, פרשת שמיני, בה מסופר על מיתת שני בני אהרן נדב ואביהוא, ומסופר עוד בין השאר כי משה רבינו ביקש לדעת היכן שיעיר החטאת והתגלה שונשרף, "ויקצוף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים, לאמור: מדוע לא אכלתם את החטאת?".

שאל הפוניבז'ער רב: המילה "לאמור" היא מיותרת לכאורה, כי בכל מקום משמש "לאמור" כצווי למסור את הדברים לעם, אך כאן לא שייך לפרש במשמעות זו.

והסביר, שלפיכך מוסיף רש"י הקדוש בביאורו: "לאמור - אמר להם 'השיבוני על דברי'", דהיינו שדרש מהם תשובה. איזו תשובה דרש מהם? מה היתה טענתו של משה רבינו כלפיהם? חז"ל (יומא פז, א) אמרו כי בעצם היו אף אלעזר ואיתמר ראויים לישרף, אם לא שריחם הקב"ה על אהרן. שאל אותם אפוא משה שאלה מחרידה ונוקבת: למה נשאתם? בשביל מה הותיר ה' אתכם? הלא נותרתם אך ורק בשביל שתרבו כבוד שמים ותקדשו את שם השם יתברך, ואם כן השיבוני על דברי: היכן הוא קידוש השם שלכם!?

"אף אתה" פנה הרב זצ"ל בהתלהבות אל בחור הבר מצווה, "ונותרת יחידי מכל הילדים היהודים מגטו קובנא, הלא נותרת לקדש את השם! והקב"ה תובע ממך: "לאמור", "השיבני על דברי", היכן הוא קידוש השם שלך?! ולא רק אליך הוא קורא" הפטיר, "בדורנו כל ילד יהודי הוא בבחינת "נותר", והקב"ה

שאל אותם אפוא משה שאלה מחרידה ונוקבת: למה נשאתם?

רבי נחמן יעניק לך ולילדים שלך, חוזק נפשי והעצמה...

"קנאים פוגעים בו" לעומת "עץ חיים היא"

ועידנים, כמו שגילה האריז"ל שיעקר עליית ניצוצות הקדושה הוא ע"י עשרה הרוגי מלכות.

...

נדב ואביהוא מסרו את הנפש על קדושת השם, אך כיון שעל פי ההלכה לא היה זמן של מסירות נפש בפועל היה עליהם להשתמש - במקביל ל'רצוא' - גם ב'שוב', ולא לגרום לנשמתם לפרוח מגופם, וכיון שלא עשו זאת היה נחשב להם לפגם.

וכך גם אנו, להבדיל בין מדרגתם העצומה של שרפי הקודש לאנשים פשוטים כמונו, גם אנו לפעמים לא משתמשים כראוי ב'שוב' ומעדיפים להשתמש ב'רצוא' בלבד.

לפעמים אנחנו אוהבים לחקור הרבה דברים, מעניין אותנו למה צריך לעשות כאן ככה וכאן בדיוק הפוך, למה השם מחליט לתת להוא כסף ולהוא חכמה, היה יותר טוב ששניהם יהיו יחד באדם אחד... למה רבינו אמר לפעמים להשליך את השכל, אני מאוד רוצה מאד להבין דברים!

אבל על זה כבר הדריכנו חז"ל (בחגיגה תחילת פרק ב) שלא לשאול אף פעם מדברים שלמעלה מהשגתנו, חבל שנשָׁרֵף כשאנו רוצים להגיע למעלה ממדרגתנו, כי אנחנו פשוט לא שייכים לזה. כאן, יותר מתמיד, מתאימה עצתו של רבינו ללכת בפשיטות ותמימות. אנשים שנופלים לחקירות ולא יודעים לשים סטופ לעצמם, לא יודעים להשתמש ב'שוב' כשצריך, הם בבעיה גדולה.

תראו למשל בספירת העומר כמה אנחנו נזהרים, הולכים צעד אחר צעד, לא רצים ולא תופסים מלאכים. איננו רצים להתפס ב'רצוא' בלי שליטה, אלא עוצרים את התלהבותנו וסופרים לאט לאט, כי גם כשההר בוער עד לב השמים, הוזהרנו כי 'והעם אל ירסו לעלות אל השם', כי אנו, בניו של מקום, יודעים כי לפעמים צריך לתפוס במידת ה'שוב'.

(עפ"י ליקוטי הלכות ע"ז א, שבת ז, סוף גילה ה)

**הוא נתקע לה
בגרונה כביכול
ואינה יכולה לא
בלוע ולא להקיא,
ובכך יוצאים הרבה
מאד ניצוצי קדושה**

תגידו לי אם גם אתם כך: אני הרבה יותר מתלהב כשאומרים לי סיסמאות מלהיבות כמו 'הירג' ואל יעבור', 'מסירות נפש', 'קנאים פוגעים בו', מאשר סיסמאות כמו 'וחי בהם ולא שימות בהם', 'עץ חיים היא למחזיקים בה', 'חלל עליו שבת אחת כדי שיחיה שבתות הרבה'. ונראה לי שעוד הרבה כמוני.

אבל כשאני בודק את עצמי בשעה של יישוב הדעת, אני מבין כי אחד הדברים החשובים ביותר ביהדות [וגם העדינים והדקים ביותר בה] הוא לדעת מתי הופכים את הקלטת; מתי צריך להניף את דגל מסירות הנפש ומתי להרכין את הראש עד שיעברו הגלים הסוערים.

אז בהלכות הפשוטות והברורות יש לנו שולחן ערוך ביו"ד סי' קנז, שבאופן כללי מוסרים את הנפש רק על שלשת העבירות החמורות או על כל מצוה בשעת השמד. באופן כללי תורתנו היא תורת חיים, כי המוות הוא הסמל הענק של הסטרא אחרא, הוא הנצחון הגדול ביותר שהיה לה מאז ומעולם, שהצליחה להפיל את יציר כפיו של הקב"ה ולגרום לו מות. אז אדרבה, התורה היא זו שמביאה חיים לעולם בכך שהיא מבטלת את הסטרא אחרא ואת המות שהיא גוררת אוטומטית בעקבותיה.

גם כשאנו מוסרים נפש במחשבתנו בשעת קריאת שמע בכל יום, והמקובלים יודעים לספר על עוד הרבה מקומות בהם צריך לקבל על עצמו מסירות נפש לפי סידור הרש"ש - תמיד צריך לזכור שזה בבחינת 'רצוא' - ושוב, שלאחר מסירות הנפש צריך להחזיר את עצמינו לגוף ולהשלים את רצון השם בגוף גשמי.

אבל כשצריך למסור את הנפש על פי ההלכה, בתחילה הסטרא אחרא חוגגת ומרגישה שהנה נמסר לידה עוד חלק מגזירת המיתה, אך כשהיא מנסה 'בלבוע' את הקרבן ולשאוב את חיותו הוא נתקע לה בגרונה כביכול ואינה יכולה לא לבלוע ולא להקיא, ובכך יוצאים הרבה מאד ניצוצי קדושה שהיו שבוים בידיה זה עידן

לצעירי הצאן

בִּינן שָׁגוּ וּבִשְׁכַר תָּעוּ

צריך להתרחק מאוד משכרות, ואדם שלא שומר על עצמו בזה יכול לפל לבחינת "שנה" למשך שבועים שנותי. וגם הרבה פעמים לא מבינים מדוע המן סתום בתורה, וצריכים לדעת שאם לא מדקדקים בכשרות ואוכלים נשוחים בכשרות לא מוכה זה סותם את המן חלילה

מתוך מאמר ראש הישיבה

דין תורה שמימי

20 שנה לפטירת רבי אהרן רוזנפלד האדמו"ר מפינסק-קרלין, שב"ק כ"ח ניסן תשפ"א - תשס"א

הישיבה זועק כל כך בשנתו. "החלום, החלום חוזר על עצמו פעם שנייה" מלמל ראש הישיבה. יוחאי מתייצב בבגדי בר-מינין ומישיר אצבע מאשימה אל פניו: "אתה גרמת לי להתקלקל! בגללך הלכתי לצבא! אמנם כיום שוכן אני בגן עדן בזכות מיתתי על קידוש ה', אבל אינני נהנה בישיבתי שם כיון שלא ידעתי ללמוד. אם לא הייתי מסלקני מן הישיבה הייתי זוכה ללמוד תורה ולהתענג מהטוב הצפון לצדיקים!".

אי אפשר לזלזל בחלום שחוזר ונשנה פעמיים, במיוחד כאשר יוחאי חוזר שוב ושוב על תביעתו הנחרצת לדין תורה מִיָּד. ברעד ניגש ראש הישיבה אל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל, אולי הוא בחכמת תורתו יוכל לחלצו מן המיצר.

רבי שלמה זלמן האזין בכובד ראש, ושאל את ראש הישיבה למה אכן הוציאו את ראש יוחאי מהישיבה ולא השאירו תוך ניסיון להיטיב את דרכיו. "יוחאי, עם כל הכבוד המגיע לו, היה ממש מזיק לאחרים. איחוריו התכופים הניבו אירת זלזול וקלות-ראש בישיבה, ולכן לא היתה ברירה אלא לסלקו" אמר ראש הישיבה בצער.

רבי שלמה זלמן עיין ממושכות, ואחר פתח ואמר: "לך כנוס את כל בחורי הישיבה, ספר בפניהם את החלום המרעיד שחזית על משכבך, ואמור להם שכדי שנשמתו של הבחור תמצא מנוחה ועונג בשמי-מעל על בחורי הישיבה ללמוד במשך התקופה הקרובה חמש דקות לעילוי נשמתו של יוחאי, בין בגמרא ומשנה ובין בכל לימוד אחר, ולכל הצדדים יהיה שלום והשקט".

ואכן, לאחר שלשה ימים הגיע יוחאי אל ראש הישיבה כשפניו רגועות יותר, והודה לו על החסד אשר גמל לנשמתו המיוסרת.

...

הרבי מסאסוב סיים את סיפור המעשה לאזניהם הכרויות של הרבי מפינסק-קרלין ובני לווייתו, ושקט השתרר במטוס. רק רעש המנוע הפריע לדממה, ועל רקע הריפוד הכהה ניכר שבעתיים חיזורו המעמיק של הפינסק'ער רבי.

הרבי מסאסוב הבין שהרבי מפינסק אינו מרגיש בטוב ונפרד ממנו, וזה האחרון ישב בדממה על מקומו, כשהוא נרעש מהסיפור המבהיל והפלאי שאזניו שמעו זה עתה.

לאחר שעתיים של מחשבות מעמיקות שלח הרבי מפינסק לקרוא לרבי מסאסוב ואמר באנחת רווחה: "ברוך ה', אני נקי מזה! בשעתיים האחרונות עברתי במחשבתי על כל שלושם המחזורים (!) שאותם לימדתי בתפקידי כר"מ, וברוך ה' מעולם לא יצאה תקלה תחת ידי!".

(מקור: ספר "משנת החינוך - ארחות אהרן" מהדו"ח עמ' סז מפי הרבי מסאסוב)

כשני המחוננים צנתרי דדהבא, הרבי מפינסק ולהבחל"ח הרבי מסאסוב, ישבו במטוס ושוחחו על ענייני החינוך היה זה מעין עולם הבא. ידועים הם שני האדמו"רים בבקיאותם הרבה בעניינים הללו, ופנינים ומרגליות עפו מפיו של זה לאזניו של זה וחוזר חלילה. לאחר שיחה קצרה נתגלגל הדבר והרבי מסאסוב פתח בסיפור מחריד שמעזעז את לב כל שומעיו.

...

פרצופו הנבון של יוחאי הגיח להיכל בית המדרש, וראש הישיבה הביט על השעון ולא האמין לאשר הראו המחוגים. זה עבר כל גבול. כמה הזהרות והתראות נשפכו על ראשו? כמה התחייבויות לשינוי הובטחו מפיו של יוחאי? בכל יום המצב מחמיר, וזאת זולת כלל התנהגותו שלא התאימה לישיבה הקדושה. איך הוא מעז להגיע להיכל הישיבה בעשר וחצי בבוקר כשרק אתמול הבטיח בהן צדקו ש"מחר אני מגיע בזמן"?

ראש הישיבה קם ממקומו בהחלטיות, ניגש ליוחאי נמרצות ולאט באוזנו בלחשה רועמת: "גש לפניי וקח את חפצך. מהיום אין לך גישה לישיבתנו הקדושה, לצמיתות!".

יוחאי נדהם. הוא חשב שיספוג גערות והמארוע יסתיים בהבטחות לשוני כבפעמים הקודמות, אך כנראה שהפעם הוא עבר כל גבול. הוא רצה להתחנן על נפשו, אך מראה פניו הנחושות והברזליות של ראש הישיבה הסיגו אותו מרצונו, והוא יצא בשתיקה מן ההיכל.

הכעס פיעפע ביוחאי ימים

רבנים, וזאת הנקמה המתוקה בכל העולם הרגיש רק כאשר פרק מעליו עול מצוות והתגייס לצבא. אמנם החיים כחייל לא היו קלים כלל, והקימה המאוחרת בבוקר לא העזה לחזור על עצמה לאחר שהות של לילה במחבוש הצבאי, אבל כאן היצר הרע דווקא התגייס לעזרו כך שהיה זה הרבה יותר קל...

אט אט התרגל יוחאי לשירות הצבאי, ועם הזמן אף קיבל אותות גבורה על מבצעים מיוחדים שביצע בהצלחה, אך כל הזמן הרגיש את אכזבתו מכשלונו בחייו האישיים, איך שנזרק מהישיבה ובכך נסתם הגולל על עלייתו הרוחנית, חייו האמיתיים.

המבצע האחרון בחייו של יוחאי היה קשה מאוד. היה זה במלחמת שלום הגליל, כשהמחבלים השליכו פצצות על ימין ועל שמאל וירו צרורות ארוכים לכל מקום בו סברו שקיים חייל יהודי. פגיעה ישירה של פגז פגשה את יוחאי, שבקושי הספיק לומר שמע ישראל לפני מותו. למחרת הובא יוחאי למנוחות בקבורה צבאית כשמשפחתו לא מסוגלים לעכל את הבשורה הנוראה.

...

ראש הישיבה התיישב במיטתו שטוף זעה תוך שליבו פועם במהירות אדירה. בני משפחתו עומדים למולו מבוהלים עד עמקי נשמתם, ואינם מבינים הלמאי ראש

נזר המחנכים. הרבי מפינסק-קרלין

שאלה:

האם עלי לדעת לפני ברכת ספירת העומר איזה יום היום?

תשובה: לכתחילה כן. וגם בכל ברכה יש לדעת לפני אמירת שם ה' מהי הברכה ועל מה אנו מברכים.

הרחב דבר:

כתב ה"שולחן ערוך" (ס"ל תפ"ט ס"ה), שיהודי שלא יודע כמה סופרים באותו יום, והתחיל לברך "על ספירת העומר" כשכוונתו לשמוע מחברו העומד לידו את הספירה והוא יחזור אחריו, יצא ידי חובה.

וכתב הט"ז (שם סק"ח), שמשמע מהלשון "יצא", שלכתחילה אין לעשות כן אלא עליו לדעת קודם הברכה כמה סופרים באותו יום.

וב"חיי אדם" (כלל קלא ס"ח) משמע שטעם הדין הוא כדי שלא יצטרך לחכות לאחר הברכה כדי לשמוע מחברו את הספירה, כי לכתחילה אסור להפסיק

בין הברכה לספירה יותר מתוך כדי דיבור. וכך הובא הדין ב"משנה ברורה" (ס"ק כט), אך בשער הציון שם העיר, שמלשון הט"ז משמע שגם לו יצוייר שלא יפסיק ביותר מכדי דיבור, לכתחילה צריך לדעת על מה הוא עומד לברך.

ובנושא זה יש להעיר, שאדם הפותח את ברכתו ואומר את שם ה' על דעת לסיים בברכה מסוימת, יש אומרים שחייב לסיים את ברכתו באותה המחשבה, ואם שינה לא יצא. זו סוגיא מורכבת בהלכה (או"ח ס"ל ר"ט), ובהרבה מקרים אומרים שמספק לא יחזור ויברך, אך ודאי שלכתחילה יש לדעת לפני תחילת הברכה איך אני עומד לסיים אותה, ולא לשנותה באמצע (חיי אדם כלל ה ס"ד, ועוד).

ניצוץ לשבת

מתוך גליון 'ניצוצות', מגזין הילב לכל המשפחה

ליקוטי מוהר"ן בסאטמאר - "אין גאר גרויסע צייטן"

נגלית" בשבועות.

והוסיף ואמר: "די גרויסע חסידים האבן דאס געהאט, אבער דער המון עם האבן דאס נישט געהאט ווייל זיי האבן דאס נישט פארשטאנען וואס דאס איז" [=החסידים הגדולים היה להם את הספרים, אבל המון העם לא היה להם, משום שלא הבינו מה זה].

ושאלתי ושמעתי שאצל אחיו בעל ה"עצי חיים" היה 'ליקוטי מוהר"ן תפור מב' הצדדים. ענה לי "אבער וואס, ס'איז געוועהן אוסגעריבן די בלעטער" [=אבל הדפים היו בלויים מרוב שימוש...].

שאלתי אותו היאך התייחסו למוהר"ן זיע"א עצמו, וענה לי: "ר' נחמן איז געווען אין א בחינה אזוי ווי ר' מאיר שלא ירדו לסוף דעתו". והוסיף ואמר:

"ביי מיין טאטן איז געוועהן ר' נחמן אין א בחינה וואס מ'האט נישט געקענט ירד זיין לסוף דעתו, אזוי טיף איז ער געווען" [=רבי נחמן היה בבחינת רבי מאיר שלא ירדו לסוף דעתו, כל כך עמוק היה]...

(קטע משיחת קדשו במגזין "ניצוצות" אלול תשע"ח)

הייתי אצל דודי הרה"ק רבי יואל מסאטמער זצוק"ל כשנה לפני פטירתו" שח לנו האדמו"ר מסאטוב שליט"א, "והיה אז במצב של טוב לב (והיה מונח על השולחן 'ספר השמדות'). שוחחתי אתו בעניין איזה ספרים כדאי ורואו שבחורים ואברכים ילמדו. דיברנו על ספרי חסידות פולין כגון 'שפת אמת', 'שמח

ישראל' וכו', ובתוך הדברים שאלתי אותו מה אומר הרבי על הספר הקדוש 'ליקוטי מוהר"ן', ואמר לי בזה הלשון: "די רבי'ס האבן דאס געהאט און אין גאר גרויסע צייטן פלעגן זיי עוסק זיין אין דעם" [=לרביים הצדיקים היה את זה בבית, ובימים מאוד מרוממים היו עוסקים בהם].

והבנתי ממנו, שכמו שלומדים תיקונים באלול כהכנה לימים נוראים, כך ראו צדיקים ללמוד בספר זה

כהכנה לימים נוראים, או בימי העומר כהכנה לשבועות. כי אז היה לנו שיחה שאצל זקנינו הק' בין פסח לשבועות היה גאר א עדרהויעבעע זמן [=זמן נעלה מאוד], וההכנה לשבועות היה יותר מהכנה להימים הנוראים, כי בימים נוראים ממליכים את הקב"ה על העולם, ובשבועות ממליכים אותו על האדם, ובסיגעט היו מזמרים "אתה

מה הרבי אומר על הספה "ק' ליקוטי מוהר"ן? הרבי מסאטוב

פתגם השבוע

**גם בשעת ביקורת
אפשר ללמד זכות או לעודד את הטוב**

מתוך הספר 'פיקודין משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שטרן שליט"א

**להצלחת ולרפואת
הרב אליעזר בן עמיא שליט"א**

טל משה בן בת שבע ואדל
בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

העלון נתרם השבוע

להצלחת
משפחת אוקן

להצלחת
משפחת שרון

להצלחת
משפחת שילר

ניצוץ בר"ה

סטודיו טאטע

סטודיו ליצירת יהודית

ניצוץ בר"ה | צילום ירדים ומשפחות | מתנות ומזכרות |
tate.odell@gmail.com | 054.844.1858

דיבור אחד בארבעים שנה

צעקה מתוך השתיקה.
הרב נחמן שותק והשבי הירדני

טובי לב שעזרו לו להסתתר מעיניהם הבולשות של חיילי הלגיון. בליל שבת התירו הרבנים, מחמת סכנת הנפשות הגדולה,

לנסוע ברכבי הצבא אל מחוץ לעיר העתיקה. וכך יצאה שיירת הרכבים מן העיר העתיקה כשהם מחלצים את הזקנים, הנשים והילדים.

אבל באותו רגע ר' נחמן שותק הזדעק. הוא ייסע בשבת?! חלילה וחס! אמנם הערבים יורים, אמנם זה מסוכן, אבל ר' נחמן, שמעולם לא ויתר לעצמו, החליט כי ישנם דרכים להגיע לעיר החדשה מבלי לחלל שבת. בשום אופן הוא לא ייסע ברכב בשבת קודש, הוא ילך ברגל לעיר החדשה.

אני יהודי, אל תירו בי

שיירת המכונניות יצאה לדרך לעבר שער ציון. ר' נחמן, שהצליח להערים ולהתבל בחיילי הלגיון, לא ויכל לעשות זאת לכמה שומרים יהודיים עייפים? הוא התחמק מהשיירה והלך ברגל לעבר שער ציון. משם קצרה היתה הדרך להר ציון הנתון בשליטה יהודית. שם עבר הגבול.

דמותו של אדם התקרבה והלכה אל המחסום. החיילים היהודיים נבעתו. "מי שם?" קראו. הוא ידע כי אם שתוק עלולים השומרים היהודיים לירות בו, במקרה הפחות חמור יחשדו בו שהוא מרגל. זה לא יסתיים בטוב.

ואכן, לראשונה מאז שם ר' נחמן שותק מחסום לפיו, שבר את שתיקתו בת עשרות השנים והתיר לעצמו את הדיבור. "אני יהודי! אל תירו בי!" קרא בקול. "קוראים לי נחמן הלמן". הוא סיפר לחיילים בנקודת הגבול כיצד הגיע לכאן. את ליל השבת עשה שם בהר ציון בעמדה הקדמית של הצבא, ובבוקר יצא שוב רגלי והלך לבתי וורשיא.

אבל סייעתא דשמיא מופלאה ליוותה אותו בכל פעולותיו.

הניסיון השלישי צלח בידו. הוא העתר בין הזקנים ובחסות החשכה הצליח להסתתר בין שני קשישים

שבוע בתאריך ב' באייר ימלאו 43 שנה לפטירתו של אחד מהדמויות הנסתרות והמופלאות בחסידות ברסלב, ר' נחמן הלמן-שותק זצ"ל, עובד השם מופלא שקיבל עליו שתיקה מוחלטת לכל חייו. שתיקה שנשברה פעם אחת בארבעים שנה, כאשר בעקבות מסירות נפשו על השבת היה צריך להציל את נפשו ולפתוח את פיו.

לוחם בחזיתות אחרות

היה זה בחודש אייר תש"ח. ירושלים העתיקה נצורה היתה בידי כוחות הלגיון הירדני שהפגיזו אותה יומם ולילה. ברור היה לכל בר דעת כי ירושלים מתנוודדת היא ועומדת ליפול בידי האויב. ביום שישי י"ט באייר החליטו רבני העיר, הגאונים הצדיקים רבי ישראל זאב מינצברג הרב האשכנזי ורבי בן-ציון חזן הרב הספרדי, לצאת אל מפקדת הלגיון ולהיכנע. בשעה חמש אחר הצהריים נכנסה מחלקה 6 של הלגיון לבצע את חוזה הכניעה. המאיוור עבדללה א-תל מפקד ירושלים הערבית הכריז:

כל הלוחמים היהודים צריכים להיפרד מכלל היהודים ולהתרכז בנפרד.

וכך התחלקה החבורה לשתי קבוצות, מצד אחד נשים, זקנים, ילדים וחולים שעל פי ההסכם אמורים לעזוב את העיר העתיקה ולעבור להתגורר מחוץ לחומות בשכונות החדשות, ומצד שני החיילים היהודיים ואברכים שאמורים להילקח לשבי בירדן.

בעוד שתי הקבוצות עומדות זו סמוך לזו, קבוצת הזקנים הנשים והילדים בצד אחד וקבוצת הצעירים בצד שני, התחוללה דרמה נסתרת. רבי נחמן הלמן 'שותק', שהיה צעיר כבן שלושים, ידע שעומדים לקחת אותו לפי גילו כשבי לעבר הירדן. הוא מאד לא רצה ללכת לשבי, מה גם שמעולם לא היה מסוגל כלוחם. הוא לחם לפני שנים עם יצר הדיבור והכניע אותו כליל, אבל ברובה מעולם לא אחז. כשראה שעניי החיילים הערביים אינן נתונות בו, חצה את המרחק הקצר והתערב בקבוצת המבוגרים.

מסירות נפש על שבת

המפקד הערבי בדק את השבויים בדיקה קפדנית. הוא הרגיש מיד בצעיר הנמוך ושחור הזקן והרעים עליו בקולו: "תעבור לצד השני!". שפוף ראש חזר אל הקבוצה הצעירה המועמדת לשבי, אבל לא עברו אלא חמש דקות והוא שוב ניצל פרצה בחומת ההשגחה ונטמע בין הזקנים, ושוב נזרק משם כלעומת שבא. הוא הסתכן בנפשו; חייל ערבי חמום מוח היה עלול לנעוץ בו כדור ללא שאולת,

כולל יום שישי

דרושים תורמים עבור בשר, דגים, יין, סלי מזון, ושאר ירקות ומוצרים לחלוקה לכבוד שבת קודש עבור 50 אברכים מתמידים המתמסרים ללימוד התורה הקדושה בשעות הבוקר מידי יום שישי בכולל 'נחלי נצח'

לתרומות: 053-31-25231

להזמנות:
02-6289761
052-7679638

שביל חדש
נפתח אל הלב